

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

CHAŁUPKI

1. Nazwa

**KRZYŻ PRZYDROŻNY WYKONANY Z WYKORZYSTANIEM
POZOSTAŁOŚCI Z CZASÓW II WOJNY ŚWIATOWEJ**

2. Czas powstania

**PRZYPUSZCZALNIE
LATA 50. XX WIEKU**

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

**SKRZYŻOWANIE UL.
SOSNOWEJ I MALINOWEJ**

5. Przynależność administracyjna

Województwo: ŚWIĘTOKRZYSKIE

Powiat: KIELECKI

Gmina: MORAWICA

6. Formy ochrony

Widok ogólny krzyża od strony południowej.

Detale świadczące o wojennych pochodzeniu części wykorzystanych w krzyżu.

Niemiecka haubica 15 cm schwere Feldhaubitze 18 (15 cm sFH 18). W krzyżu wykorzystano fragment oporopowrotnika od haubicy tego typu.

8. Historia, opis i wartości

W konstrukcji krzyża wykorzystano element uzbrojenia pochodzący z czasów II wojny światowej, który kontekstowo wpisuje się w przebieg bitwy pancerniej jaka rozegrała się w okolicach Morawicy w styczniu 1945 r. Dolna część krzyża (do przewężenia) to najprawdopodobniej część oporopowrotnika z niemieckiej ciężkiej haubicy 15 cm schwere Feldhaubitze 18 (15 cm sFH 18). Oporopowrotnik to element konstrukcji działa, który służy do zmniejszenia odrzutu lufy i powrotu jej do położenia sprzed strzału (oraz uzyskania tego samego kąta podniesienia), przez co armata prawie nie zmienia swojego położenia, a wystrzeliwane przez nią pociski trafiają w to samo miejsce.

Haubice tego typu wykorzystywane były w wersji holowanej (prezentowanej na fotografii) lub w wersji samobieżnej jako pojazdy typu 15cm schwere Panzerhaubitze auf Geschützwagen III/IV (Sf), SdKfz 165 Hummel. Pojazdy Hummel były wykorzystywane przez wojska niemieckie podczas walk w okolicach Morawicy w styczniu 1945 r.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Obiekt zadbany. Regularnie konserwowany dzięki staraniom lokalnej społeczności.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków